

מהזור

קול ציון

ליום הכיפורים

כמנהג הספרדים ועדות המזרח

בירושלים עיה"ק

עם ביאור התפילות, כוונות פשטיות

הלכות פסוקות והנהגות ישרות

מלוקטים מספרי מורנו זרבינו

הגאון הגדול רבי בן-ציון מוצפי שליט"א

כרך א

עשרת ימי-תשובה

ערב יום-הכיפורים

ליל יום-הכיפורים

הוצאת

מכון "בני ציון"

פעיה"ק ירושלים תובב"א

אלול תשע"ט לפ"ק

תוכן העניינים

מנהגי היום הקדוש.....	צב	עשרת ימי תשובה	
סדר הדלקת נרות.....	צג	לימוד לעשרת ימי תשובה.....	א
קבלת תענית יום־הכיפורים.....	צג	תפילה המסוגלת לפרנסה.....	ג
		סגולה להצלחה.....	ו
		סגולה לכפרת עוונות, ביום ח' תשרי.....	ח
		סגולה לכל־דבר.....	ט
		בקשה לעילוי נשמות.....	י
		ערב יום־הכיפורים	
		סדר מנהג הכפרות.....	יג
		נוסח כפרות בתרנגול.....	יד
		נוסח כפרות במעות.....	יד
		אכילה ושתייה בערב יום־הכיפורים.....	טו
		בקשה קודם הסעודות.....	טז
		בקשת מחילה.....	יז
		טבילה במקוה.....	יח
		הנהגות נוספות.....	יח
		פתח אליהו.....	יט
		מנחה לערב יום־הכיפורים.....	כה
		מנהג "מלקות" ערב יום־הכיפורים.....	פח
		סעודה המפסקת.....	צא
		ברכת הבנים.....	צא
מנהגי היום הקדוש.....	צב		
סדר הדלקת נרות.....	צג		
קבלת תענית יום־הכיפורים.....	צג		
ליל יום־הכיפורים			
קבלת שבת.....	צז		
פיוט "שמע קולי".....	ק		
כל נדרי".....	קד		
תפילת הרש"ש.....	קח		
הזכרת נשמות.....	קיב		
פיוט "לך אלי".....	קטז		
ערבית ליום־הכיפורים.....	קכא		
סליחות לערבית.....	קעז		
תפילה על הפרנסה.....	רנז		
מסכת יומא.....	רסג		
לימוד לליל יום־הכיפורים.....	ערב		
סדר קריאת־שמע שעל המיטה.....	רעז		
כתר מלכות לרבי שלמה ג' גבירול.....	רצד		
כתר מלכות להרדב"ז ז"ל.....	ש		
כתר מלכות לרבינו יוסף חיים ז"ל.....	שיד		

דברי הקדמה

"קול ה' על המים", "שפכי כמים לכך נבח פני ה'"
[תהלים כט, ג. איכה ב, יט]

יִרְאֵה אֱלֹהִים בְּצִיּוֹן
[תהלים פד, ח]

קול ה' יחיל מדבר

ישמחו השמים ותגל הארץ - ברינה, ישישו המתפללים ויגילו המכוונים בכוונה, זה היום עשה השם נגילה ונשמחה בו - ברננה, אשר זיכנו בוראנו יוצרנו ועושינו בתבונה, לראות בצאת לאור-עולם מחזור שלם ליום הגדול והקדוש מכלימי השנה, הוא יום הכיפורים יום אדיר בימי שנה, בואו לפניו ברננה, כי רבים אומרים מי יראנו טוב סדר התפילה הנכונה, לעמו ישראל אשר קנה, גם ביאורים קולעים לכל-עניין ופינה, עם הנהגות פשוטות ונשגבות בסדר התפילה בכוונה, ביום בו מכפר לנו על מעשינו בכל-שנה ושנה, וכמה שבח ותהילה אמרו רבותינו על יום זה שהוא לנו מגן וצינה, ומעלת התפילה הזכה הנאמרת על מכוונה, ויודע המתפלל מה שמוציא מפיו בהבנה, ודבריו נאמרים בהכנעה ובלשון תחינה, ביום בו נחתמים כולנו לחיים ומבקשים: "אנא השם הושיעה נא", "אנא השם הצליחה נא", והמקטרגים אינם מוצאים נגדנו תואנה, ואין בפי בעלי-הדין שום טענה, והשכינה מלווה את יעקב בנה, ויקח לו יעקב מקל לבנה, ותכרות את ערלת בנה, ותסלק ממנו בהרת לבנה, כי נכמרו רחמיה על בנה, והקטורת מוגשת ביד הכהן הגדול סמים ולבונה, וישראל עמו אשר קנה, טהורים וזכים ויסעו מריתמה ויחנו בליבנה, וכאור החמה היה אור הלבנה, כי כארץ תוציא צמחה וכגנה.

מְצִיּוֹן מְכַלְלֵי-יְפֵי אֱלֹהִים הוֹפִיעַ [תהלים נ, ב]

[מ"ב אותיות עד "ויתהלל", גם ד' ווי"ן גימטריא מ"בט];

וְיִשְׁתַּבַּח, וְיִתְפָּאֵר, וְיִתְרַמֵּם, וְיִתְנַשֵּׂא, וְיִתְהַדָּר, וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל, שְׁמָהּ
דְּקִדְשָׁא בְּרִידֵיהּוּא [אמן - אמת אידהנזיה]. לְעֵלָא מִן־כָּל־בְּרַכְתָּא, שִׁירְתָּא,
תְּשַׁבַּחְתָּא וְנַחְמְתָא, דְּאִמְרוּן בְּעֵלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן - אמת אידהנזיה].

ירושלים בית המקדש קודש הקודשים

באומרו "אדני שפתי תפתח", יזכור וידע כי הקדוש-ברוך-הוא שם לו שפתיים לשמור הפה והלשון לבל יוציא דברים בטלים, ואין לו לפותחן אלא ברצון השם, ויחשוב את עצמו עני העומד בפתח היכל המלך, ויחזר בבואו להיכנס בשער המלך פנימה, כי אדני גימטריא היכל, ובמילוי (אלף דלת נון יוד) הוא גימטריא תרעא שפירושו בארמית "שער".

אֲדֹנָי שִׁפְתֵי תִפְתַּח־י, וְפִי - יִגִּיד יוֹרִים^ט הַהֲלֵתֶךָ:

באומרו "ברוך אתה" ירע גופו ואחר-כך ראשו, והברכיים ישארו זקופות. ובאומרו "ה' יזקוף גופו ואחר-כך ראשו. והזקיפה תהא בנחת שלא יהא עליו כמשאוי. ויכוין כי בכריעתו הוא מראה פחדו ויראתו מהבורא יתברך, ובזקיפתו הוא מראה בטחונו בבורא יתברך. בכריעת הגוף יורדת אות ו' דהוי"ה לגבי אות ה' אחרונה, ובכריעת הראש יורדת אות י' דהוי"ה לגבי אות ה' ראשונה. ובזקיפת הגוף עולה אות ה' אחרונה למעלה, ובזקיפת הראש עולה אות ה' ראשונה למעלה. והעולמות כולם מתמלאים שפע רב. בברכת "אבות" בכריעה יורדת אות י' דהוי"ה אל אות א' דאדנו"ת, ובזקיפה מעלה אותה אליה.

תקוף בעל היכולת ובעל הכחות כולם

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ (יא), אֱלֹהֵינוּ

וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יכוין למסור עצמו על קידוש ה' ^ב, אֱלֹהֵי

הערות ומקורות

טז. עניין כוונת כ"ח ומ"ב המובאים כאן - ביאר רבנו הארי" ז"ל בשער הכוונות (רי"ד ע"ג) כי עניין הקדיש הוא העלאת העולמות והתחברותם והתכללותם זה בזה. והעלאת זו היא ע"י שתי בחינות כ"ח ושתי בחינות מ"ב. כי נרמזו הן במספר התיבות והן במספר האותיות (שופר בציון קפח).

יז. וראה שער הפסוקים (פרשת תולדות), כי זה סוד פסוק (בראשית כה, כא): "ויעתר יצחק לה' לנוכח אשתו", כי שלוש אותיות תר"ע נרמזו באותיות עת"ר מ"ויעתר", ואותיות ו"י הנותרות רמזות באות א' של תרע"א וכו' שהיא סוד מזל העליון אשר מהם נמשכים ובאים הבנים. וסיים; וטוב לו לאדם שהוא חשוק בנים, שיכוין בתפילתו בכוונה זו, ע"כ (ארחות ציון ח"ב עמוד קיא).

יח. יכוין 'אדני שפתי תפתח' ראשי תיבות 'אשת', לכפר על עוון אשת איש.

יט. כמו (דניאל ג, י): "נהר דינור נגד ונפק מן קדמוהי", ופירושו; נהר של אש מושך ויוצא ממנו.

כ. עוד יוסף חי (בשלח ג). וכתב בשער הכוונות (דרוש הנמידה דרוש ד); כי אנו מוסרים נפשנו עליו לסיבת

אֲבֹרָהֶם, אֱלֹהֵי יִצְחָק, וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב, הָאֵל

הַגְּדוֹל^{תס"ז} גדולתו על כל מעשה בראשית. שעשה גדולות במצרים. נגד אברהם גדול בחסד

הַגְּבֹר^{תס"ח} שמתגבר ליפרע מעוברי רצונו. שעשה גבורות על הים. נגד יצחק בגבורה

וְהַנּוֹרָא^{תס"ט} שהכל יראים מדינו. כשהוקם המשכן, נגד יעקב בחינת "הסליחה למען תיורא"^{כ"א},

אֵל עֲלִיזוֹן, גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים שתכליתם טובה. מוֹלִיא וממלא

ומגדל ומתקן את האורות הנקראים חסדים טובים, ומגלה אומם להשפיע^{כ"ב}, **קוֹנֵה הַכֹּל** עושה

הכל. הכל קניינו^{כ"ג}, **וְזוֹכֵר חֲסֵדֵי־אֲבוֹת** זוכר החסדים שהבטיח לאבות להיטיב

להם ולזרעם, וזוכר החסדים שעשו האבות בעולם ובזכותם ירחם עלינו, **וַיִּמְבִּיא**

גּוֹיָאֵל לְבָנָי בְּנֵיהֶם לישראל שהם בני השבטים, בניהם של האבות^{כ"ד},

לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאֶהֱבָה בתיבת 'באהבה' יכוין למסור עצמו על קידוש ה' בארבע

מיתות בית־דין;

יקבל עליו סקילה מאותיות י א ולייחדם ע"י א וע"י שם ע"ב - יוּד הוּ וְיו הוּ

יקבל עליו שריפה מאותיות ה ד ולייחדם ע"י ה וע"י שם ס"ג - יוּד הוּ וְאוּ הוּ

יקבל עליו הרג מאותיות ו ז ולייחדם ע"י ו וע"י שם מ"ה - יוּד הוּ וְאוּ הוּ

יקבל עליו חנק מאותיות ה י ולייחדם ע"י ה וע"י שם ב"ן - יוּד הוּ וְאוּ הוּ •

הערות ומקורות

היותנו מאמינים כי הוא אלהינו מיוחד אלינו, ואנחנו עבדיו וברואיו מוסרים נפשותינו על יחוד קידוש שמו יתברך.

כא. ארחות ציון (ח"ב קט).

כב. בן איש חי (ש"א בשלח י).

כג. בן איש חי (שם ח).

כד. ואומרים כן כדי לעורר גם זכות השבטים. וע"ד הסוד; 'חסדי אבות' הכוונה על ג' אורות החסדים חג"ת, הנמשכים מן האבות שהם חב"ד. והג' אחרונות נה"י הם 'בני בניהם' (שם י, יא).

בתפילת "זכרנו לחיים" מופיעה תיבת "חיים" ארבע פעמים, כנגד ארבעה מיני סכנות לחיי האדם¹, וכנגד ארבעה החשובים כמת², וכנגד ארבע גלויות³, וכנגד ארבע תקופות החיים⁴;

זְכַרְנוּ לְחַיִּים [ל' בשווא] חיי הנשמה ועולם הבא, **מִלֶּךְ חַיִּין**
בְּחַיִּים, **כְּתַבְנוּ בְּסֵפֶר חַיִּים** גוף ועולם הזה, **לְמַעַן**
— אֱלֹהִים חַיִּים.

מִלֶּךְ בראש השנה **עוֹזֵר** בעשרת ימי תשובה **וּמוֹשִׁיעַ** ביום הכיפורים. ללא סיוע אדם
 ותחבולותיו. ולא כבני אדם שפעמים עוזרים אך לא מצליחים **וּמַגִּין** בהושענא רבא. הגנה

מוחלטת מכל וכל. "מגן" גימטריא אל אל אלו.

באומרו "ברוך אתה" יכרע גופו ואחר-כך ראשו, והברכיים ישארו זקופות. ובאומרו "ה'"
 יזקוף גופו ואחר-כך ראשו. והזקיפה תהא בנחת שלא יהא עליו כמשאוי. ויכוין כי בכריעתו
 הוא מראה פחדו ויראתו מהבורא יתברך, ובזקיפתו הוא מראה בטחונו בבורא יתברך.
 בכריעת הגוף יורדת אות ה' והוי"ה לגבי אות ה' אחרונה, ובכריעת הראש יורדת אות ה'
 והוי"ה לגבי אות ה' ראשונה. ובזקיפת הגוף עולה אות ה' אחרונה למעלה, ובזקיפת
 הראש עולה אות ה' ראשונה למעלה. והעולמות כולם מתמלאים שפע רב.
 בכריעה יורדת אות ה' והוי"ה אל אות ד' דאדנו"ת, ובזקיפה מעלה אותה אליה.

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ <sup>יְיָ אֱלֹהֵינוּ
אֵין כְּמוֹ
הַיְיָ הַיְיָ</sup> (הד), **מִגֵּן אַבְרָהָם** וכשם

שעשית לו ניסים והיצלתו מכל צרה, כן תהיה למגן לנו, שכל מעשה אבות סימן לבנים.

הערות ומקורות

- כה. א. בגלל עבירה, ב. הגיע יומו, ג. ביד אויב שהוא בעל בחירה, ד. נספה בגלל סיבה או כפרה על
 אחרים. ועתה אפשר להעביר רוע הגזירה ולגזור עליו חיים טובים (שופר בציון מח).
 כו. א. עני, ב. סומא, ג. מצורע, ד. מי שאין לו בנים. שיינצל מהם, ואם יש בו מהם שירפאהו השם
 יתברך (סו).
 כז. א. בבל, ב. מדי, ג. יוון, ד. אדום. שבהם נחשבים כמתים ויגאלנו לחיים (סו).
 כח. א. עולם הזה, ב. עולם הבא, ג. ימי המשיח, ד. ותחיית המתים (סו).

ברכת "מחיה המתים" נתקנה כנגד יצחק שפרחה נשמתו והחייהו, וכן עתיד להחיות המתים^ט.

אַתָּה – גְּבוּר לְעוֹלָם – אֲדֹנָי אין זקנה לפניך ולא יהיה

בך שינוי. יכוין ראשי תיבות שם אֵלֵלָא, הוא שם הגבורה הממונה על חכמת

התורה. ויכוין להאירו בשכינה כדי לבנותה ולתקנה ולהעלותה למעלה. ועל-ידי זה היא תתגבר

להכניע אויביי ה', **מְתִיחַה מֵתִים אֶתָּה** והגם שהיו נביאים וצדיקים שהחיו

מתים - מכוחך הם החיו ואתה הוא שפעלת? כנגד הישן בליה וקם בבוקר, **רַב**

לְהוֹשִׁיעַ, מוֹרִיד הַטָּל^א, מְכַלְכֵּל חַיִּים פְּחָסֵד כנגד

עני. יכוין יוֹד הַיּוֹד הַיּוֹד הַיּוֹד גִּימטריא חסד, **מְתִיחַה מֵתִים** כנגד מצורע, כנגד ירידת גשמים

בְּרַחֲמִים רַבִּים שאתה מרחם עליהם ויקומו בלבושיהם ולא ערומים ח"ו,

סוֹמֵךְ נוֹפְלִים כנגד צירור נילווי קדושה שנפלו צמי מדכר, כשצעים אומות, **וְרוֹפֵא**

חוֹלִים כנגד נילווי קדושה שהם צמי צלמי מדכר, **וּמְתִיר אֲסוּרִים** כנגד נילווי

הערות ומקורות

ט. ובסדר היום (תפילת העמידה) כתב, שהיא כנגד מה שאמר הכתוב (תהלים כט. א); "הבו לה' כבוד ועוז", ופסוק זה נאמר אחרי "הבו לה' בני אלים" שהוא כנגד האבות. ומזכירים בה גבורות גשמים ששקולה כתחיית-המתים, שכשם שתחיית-המתים חיים לעולם, כך גשמים חיים לעולם כמו שכתב הלוּבוּש (א"ח ק"ד. א) וכדאמר רב יוסף בגמרא (תענית ו' ע"א), ולדעת רבי אבהו גדול מתחיית-המתים, דתחיית-המתים רק לצדיקים וגשמים גם לרשעים. וכתב האבודרהם (שמונה עשרה), ששלושה פעמים נזכר "מחיה המתים" בברכה זו; 'מחיה מתים אתה' - זה הישן בליה וקם בבוקר. 'מחיה מתים ברחמים רבים' - זה ירידת הגשמים. 'ברוך מחיה המתים' - זו התחיה לעתיד לבוא. והאליה רבה כתב כי חמישה עניינים הם; עני - 'מכלכל חיים בחסד'. מצורע - 'מחיה מתים ברחמים רבים'. מת עצמו - 'ומקיים אמונתו לישני עפר'. סומא - 'ממית ומחיה ומצמיח ישועה'. מי שאין לו בנים - 'ונאמן אתה להחיות מתים'. רשעים החוזרים בתשובה - 'ברוך מחיה המתים' (ארחות ציון ח"ב ק"ח).

ל. התורה והמצוה (ויקרא סימן קנח), הובא בארחות ציון (ח"ב ק"ח).

לא. מה שנזכר טל ומטר בברכה זו, כי בירידת הגשם והטל יהיה בירור ניצוצי קדושה מהדומם לצומח, ובירור זה הוא כמו תחיית-המתים (בן איש חי ש"א בשלח י).

סעודה המפסקת

מנהג ישראל קדושים להכין השלחן כמו לכבוד שבת-קודש ויום-טוב, במפות יפות, בלחם משנה עם כיסוי. ונוהגים להטביל פרוסת המוציא בסוכר לסימנא טבא. וכך היה מנהגו של מור אבי ז"ל. ♦ יכוין בסעודה זו לתקן מה שצריך בחטא אכילת עץ הדעת, ותיקון העולמות העליונים. גם יכוין לכפר מה שחטא באכילת איסור כל השנה, ויתכפר לו באכילה זו. וישתדל להאכיל עניים על שלחנו, ויהיה נחשב לו למזבח כפרה. ♦ **מנהג** טוב ויפה ללמוד דברי תורה בתוך הסעודה על שלחנו, וילמד בספר דניאל פרק ט', ובספר עזרא פרק ט', ויאמר; "ברוך אלהינו שבראנו לכבודו" וכו', וכמה משניות ממסכת יומא, כפי כוחו וזמנו. ובזה יהיה נקרא שאכל משלחנו של מקום. ♦ מי שסיים סעודתו ובירך ברכת המזון, יכול לאכול ולשתות עוד, עד כרבע שעה קודם השקיעה, ואין סיום סעודתו אוסרת אותו באכילה, כיון שלא קיבל עליו התענית בפירוש בפיו. ♦ טוב להפסיק לאכול ולשתות ולחזול ממלאכה, ולקבל עליו קדושת יום-הכיפורים, כרבע שעה קודם השקיעה, ותוספת זו היא מצוה מהתורה.

טוב לומר קודם סעודה המפסקת נוסח 'לשם יחוד' שחיבר רבנו יוסף חיים, הובא לעיל עמוד טז.

ברכת הבנים

אחר סיום הסעודה המפסקת, יברך את כל אחד ואחד מבניו ומבנותיו. ועיקר הברכה תהיה, שילכו בדרך השם יתברך ותורתו, ותהיה יראת השם על פניהם כל ימי חייהם. והטעם, כי הלבבות פתוחים עתה, ויקבלו את דברי המוסר והתוכחה. ועוד, מסורת ביד חכמי-ישראל, כי ביום זה בירך יעקב אבינו עליו השלום את מנשה ואפרים נכדיו בברכה המפורסמת בתורה. גם השעה שעת רצון, והברכה והתפילה מתקבלות ברצון.

לבן: **יְשׁוּבָה אֱלֹהִים כְּאֶפְרַיִם וְכַמְנַשֶּׁה.**

לבת: **יְשׁוּבָה אֱלֹהִים כְּשָׂרָה, רַבְקָה, רַחֵל וְלֵאָה.**

**יְבָרְכֶךָ יְהוָה יֵאָהֲרֹנְהוּ וְיִשְׁמְרֶךָ: יָאֵר יְהוָה יֵאָהֲרֹנְהוּ | פְּנֵי
אֵלֶיךָ וַיְחַנְּךָ: יֵשָׂא יְהוָה יֵאָהֲרֹנְהוּ | פְּנֵי אֵלֶיךָ, וַיִּשֶׂם לְךָ
שָׁלוֹם: וְשָׂמוּ אֶת-שְׁמִי עַל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְאָנִי אֲבָרְכֶם:**

כל אחד יכול להוסיף ברכה משלו, כפי צחות לשונו^{ק"י}. וטוב להוסיף בקשה זו מספר חיי אדם^{קס"ו}, וזה נוסחה;

**וַיְהִי רַצוֹן מִלְּפָנֵי אָבִינוּ שְׁבַשְׁמִים, שְׂיִתֵּן בְּלִבְךָ אֲהַבְתּוּ וַיְרָאתוּ, וְתַהֲיָה
יְרֵאת יְהוָה יֵאָהֲרֹנְהוּ | עַל פְּנֵיךָ כָּל-יְמֵי חַיֶּיךָ שְׁלֵא תַחְטָא. וַיְהִי חֶשְׁקְךָ**

בתורה ומצות. עיניך לנכח יביטו, פיך ידבר חכמות, ולפך יהגה אימות.
 ידך יהיו עוסקות במצות. רגליך ירוצו לעשות רצון אביך שבשמים.
 ויתן לך בנים ובנות צדיקים וצדיקות, עוסקים בתורה ומצות כל־ימיהם.
 ויהי מקורך ברוך. וזמין לך פרנסתך בהתר ובנחת וברוח מתחת ידו
 הרחבה, ולא עלידי מתנות פשר ודם, פרנסה שתהיה פנוי לעבודת
 השם, ותפתח ותחתם לחיים טובים וארפים, בתוך כל־צדיקי ישראל,
 אמן.

☪ מנהגי היום הקדוש ☪

יכין האיש לעצמו טלית נאה ומהודרת לכבוד היום הקדוש. גם יכין מחזור שלם ומוגה, נאה
 ומהודר, משום "זה אלי ואנוהו". וכן יכין לכל אחד מבניו ומבנותיו. ויחשוב
 כמה הוא מהדר בלבשו ובמאכלו, ועל אחת כמה וכמה בענייני שמים צריך
 שיהיה מהודר. ☪ נהגו לפרוש מפות נאות ופרוכות מפוארות, על היכל הקדוש ועל התיבה
 והשלחנות בבית־הכנסת, וכן ידליקו בו אורות רבים ונאים, כי דרשו רבותינו על הפסוק (ישעיה נח, יג);
 "לקדוש השם מכובד" - זה יום־הכיפורים, ואמר עוד (שם כד, טו); "על כן באורים כבדו השם", ודרשוהו
 רבותינו ז"ל על היום הקדוש הזה. ועשר סגולות אמרו בהדלקת המאורות ליום זה, והן; א. מזלו
 עולה. ב. זוכה לבנים חכמים. ג. ניצל משמד. ד. הקדוש־ברוך־הוא שומר נשמתו. ה. אין שטן יכול
 לקטרג עליו. ו. מאיר קרנו ומזלו. ז. מעשה ידיו מתברכים. ח. גדולה היא מהקרבנות. ט. מכבד השם
 יתברך. י. מעלים עליו כאילו הדליק המנורה בבית־המקדש. ☪ **נוהגים** לערוך השלחן במפה יפה, כי
 נקרא "שבת שבתון". ונהגו לערוך על השלחן ספרים קדושים במקום הפת, ומכסים אותם במפה
 יפה ולבנה. ☪ **נוהגים** ללבוש בגדים לבנים ונקיים דוגמת מלאכי השרת, וכן נוהגים ללבוש קיט"ל
 שהוא לבן ונקי, וגם לפי שהוא לבוש של מתים לפי מנהגינו, ועלידי זה נכנע ונשבר לב אדם לעשות
 תשובה שלימה. והנשים לא נהגו ללבוש לבנים, ויש שנהגו ללבוש, ומכל מקום זיהרו שיהיו הבגדים
 עבים וצנועים ולא שקופים כלל. ☪ **חולצים** המנועלים שיש בהם עור, וכל מנועל שיש בו חתיכת
 עור אסור, והוא חיוב אחד מחמישה עינויים. גם יש להם רמז לקלי הנקראים "מנועלים", והיום אנתנו
 נחלצים ונפשטים מהם, בבחינת; "על־אדום אשליך נעלי". ☪ **ישראל** קדושים דומים היום למלאכי
 השרת, ונוהגים להתעטף בטלית גדול ולהתפלל כל תפילות היום עם טלית. והרדב"ז ז"ל כתב, שהוא
 כדי לעמוד באימה וביראה. וכיון שלילה אינו זמן טלית, נהגו לברך על הטלית קודם השקיעה,
 ולהתעטף בה, ותשאר עליו כל זמן התפילה והלימוד שאחריה ק"ט.